

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH W PARAFII

Parafia Rzymskokatolicka
pw. św. siostry Faustyny Kowalskiej
w Rotmance

15.08.2024

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
SŁOWNIK POJĘĆ.....	5
STANDARD 1. Organizacja w parafii bezpiecznego środowiska dla małoletnich.	6
STANDARD 2. Zasady osobowej odpowiedzialności za zapobieganie przemocy wobec małoletnich i reagowanie na przypadki takiej przemocy.	7
STANDARD 3. Sposób działania w przypadku zaistniałej przemocy, zgłoszenia o przemocy lub wystąpienia niewłaściwych zachowań.....	9
STANDARD 4. Zapewnienie pomocy osobom pokrzywdzonym.	10
STANDARD 5. Sposób postępowania z osobami oskarżonymi o przestępstwo seksualne i przemoc wobec małoletniego	11
STANDARD 6. Zasady obowiązujące w środowisku parafialnym	12
STANDARD 7. Szkolenia osób odpowiedzialnych za prewencję, duchownych, personelu parafii i animatorów.....	17
STANDARD 8. Zasady udostępniania standardów i ich ewaluacji.	19
ZAŁĄCZNIK 1	20
ZAŁĄCZNIK 2	22
ZAŁĄCZNIK 3	24

WSTĘP

Niniejsze „Standardy ochrony małoletnich w parafii” są spełnieniem obowiązku, który nakłada polskie prawo (Ustawa z dnia 28.07.2023 r. o zmianie Ustawy Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw – Dz.U. 2023 poz. 1606) m.in. na organizatorów rozwoju duchowego małoletnich i opieki nad nimi oraz osoby dopuszczone do takiej działalności z małoletnimi.

Parafia jako część Kościoła lokalnego funkcjonuje przede wszystkim, aby wierni katolicy określonego terenu otrzymywali w jej ramach pomoc duchową, służącą ich duchowemu rozwojowi. Temu służą organizowanie kultu Bożego (udzielanie sakramentów, wspólna modlitwa) i dodatkowe spotkania wiernych w ramach grup duszpasterskich oraz kierownictwa duchowego. Parafia obejmuje wszystkich wiernych, w tym małoletnich, wobec których posługujący duchowni i świeccy mają obowiązek wprowadzenia i umocnienia ducha wiary. Małoletni korzystają z udzielanych im sakramentów, przychodzą z dorosłymi lub sami na wspólne modlitwy, a także biorą udział w formacyjnych spotkaniach i wyjazdach parafialnych. Małoletni również mogą brać czynny udział w organizowaniu i przebiegu duszpasterstwa parafialnego. Duszpasterstwo parafialne zazwyczaj odbywa się w miejscowym kościele parafialnym i budynkach parafialnych, ale także w innych miejscach, np. kaplicach, oratoriach, podczas pielgrzymek i innych wyjazdów.

Specyfiką duszpasterstwa parafialnego jest to, iż parafia jest z zasady wspólnotą wspólnot, stąd też pierwszymi odpowiedzialnymi za duchowy rozwój dziecka są jego rodzice, a parafia jako wspólnota jest środowiskiem ułatwiającym to zadanie.

Specyfiką parafii jest to, iż stanowi część wspólnoty wiernych zgromadzonych w ramach diecezji pod duszpasterskim przewodnictwem biskupa diecezjalnego. Parafia jest z zasady wspólnotą terytorialną, ograniczającą się do danej miejscowości lub osiedla, ale otwartą również na wiernych spoza parafii. W związku z mobilnością mieszkańców wspólnota parafialna może składać się zarówno z wiernych dobrze siebie znających, jak i z wiernych anonimowych, pojawiających się jedynie okazjnie w miejscu duszpasterstwa. Z reguły parafianie odwiedzają kościół parafialny przy okazji niedzielnej mszy św., ale są także i tacy, którzy codziennie korzystają z miejscowego duszpasterstwa. Na czele parafii stoi proboszcz, mianowany przez biskupa diecezjalnego, którym jest zawsze kapłan. Mogą mu pomagać inni duchowni (wikariusze, księża do pomocy duszpasterskiej, diakoni), a także wierni świeccy pełniący różne funkcje we wspólnocie parafialnej, zarówno funkcje techniczne, jak i formacyjne. Parafia zatem to przede wszystkim ludzie, ponadto działania duszpasterskie i inne działania integrujące miejscową wspólnotę, ale też wymiar materialny w postaci budynków i majątku parafialnego.

W takiej wspólnocie parafialnej małoletni są zarówno odbiorcami, jak i aktywnymi uczestnikami życia duchowego. Wchodzą oni mniej lub bardziej w relacje z dorosłymi

(duchownymi i świeckimi) oraz z innymi małoletnimi w ramach duszpasterstwa, stąd istnieje obowiązek przede wszystkim moralny zadbania o ich bezpieczeństwo duchowe i fizyczne, aby środowisko parafialne stało się dla nich okazją do duchowego wzrostu, eliminując we wszelki możliwy sposób niebezpieczeństwo jakiegokolwiek przemocy. Bezpieczeństwo małoletnich w ramach duszpasterstwa wpływa nie tylko na kształt ich relacji ze wspólnotą Kościoła, poszczególnymi osobami, ale także w sposób istotny na ich relację z Bogiem.

Parafia jako wspólnota religijna, biorąc pod uwagę Boże przykazanie o miłości bliźniego jak siebie samego, winna zadbać o to, by środowisko parafialne było miejscem, gdzie każdy małoletni może czuć się bezpiecznie oraz znaleźć adekwatną pomoc w rozwoju religijnym.

Niniejsze „Standardy ochrony małoletnich w parafii” są konkretyzacją prawa państwowego i mają za zadanie pomóc w tym, co jest przede wszystkim obowiązkiem moralnym ludzi wierzących.

SŁOWNIK POJĘĆ

Animator – osoba dorosła lub małoletnia, prowadząca bieżącą formację duchową grupy parafialnej w ramach duszpasterstwa parafialnego.

Duchowny – osoba wyświęcona przez biskupa do posługi duszpasterskiej (biskup, prezbiter/kapłan/ksiądz, diakon).

Grupa parafialna – część członków parafii zgrupowanych ze względu na jednakową formację, wspólny cel, własną duchowość, posiadająca swojego opiekuna i animatorów.

Opiekun grupy – duchowny czuwający nad prawidłową formacją grupy parafialnej.

Parafia – wspólnota wiernych na danym terenie pod przewodnictwem proboszcza, ustanowiona i podległa biskupowi diecezjalnemu.

Personel parafialny – osoby świeckie pełniące różne funkcje w bieżącej organizacji parafii (bez względu na rodzaj zatrudnienia i wynagrodzenie). Są to m.in. kościelny, konserwator, organista, kancelistka, gospodyni na plebani, osoba sprzątająca itp.

Plebania – część pomieszczeń parafialnych przeznaczona dla codziennego funkcjonowania duchownych.

Pomieszczenia duszpasterskie – pomieszczenia, w których odbywają się spotkania grup duszpasterskich i duchownych ze świeckimi w ramach duszpasterstwa, a także pomieszczenia służące kultowi Bożemu i załatwianiu spraw biurowych.

Proboszcz – kapłan mianowany przez biskupa diecezjalnego odpowiedzialnym za prowadzenie parafii.

Przemoc – intencjonalne działanie lub zaniechanie jednej osoby wobec drugiej, które wykorzystując przewagę sił, narusza prawa oraz dobra osobiste jednostki i powoduje cierpienia i szkody fizyczne bądź psychiczne.

Wikariusz – ksiądz mianowany przez biskupa diecezjalnego do zwyczajnej pomocy proboszczowi w duszpasterstwie parafialnym.

Wyjazd parafialny – wszystkie formy zorganizowanych przez parafię wyjazdów dla parafian, wyjść, pielgrzymek. Mogą w nich uczestniczyć osoby spoza parafii.

Zakrystia – pomieszczenie lub zespół pomieszczeń służących przygotowaniu i przebiegowi nabożeństw kościelnych.

STANDARD 1. Organizacja w parafii bezpiecznego środowiska dla małoletnich

1. W parafii został opracowany i wprowadzony w życie wewnętrzny dokument („Standardy ochrony małoletnich w parafii”), w którym zawarta jest polityka ochrony przebywających tu dzieci i osób dorosłych zgodnie z obowiązującymi standardami wyznaczonymi zarówno przez dokumenty państwowe, jak i wskazania wynikające z Wytocznych Kościoła katolickiego w Polsce i archidiecezji gdańskiej.
2. W przygotowaniu wewnętrznego dokumentu uczestniczą zaangażowani świeccy, a także dzieci.
3. W parafii działa Zespół ds. Prewencji oraz wyznaczona jest tzw. osoba zaufania.
4. Polityka ochrony dotyczy szczegółowych zasad bezpieczeństwa i sposobów ochrony przebywających tu małoletnich, czyli:
 - rekrutacji personelu parafialnego i animatorów i ich szkolenia,
 - bezpiecznych relacji pomiędzy duchownymi, personelem parafialnym, animatorami a małoletnimi,
 - bezpiecznych relacji pomiędzy małoletnimi,
 - bezpiecznego korzystania z internetu i mediów elektronicznych,
 - zasady ochrony wizerunku i danych osobowych,
 - sposobu reagowania w parafii na przypadki podejrzenia, że dziecko doświadcza przemocy i zasad prowadzenia rejestru interwencji (Załącznik 3),
 - pomocy osobom pokrzywdzonym.
5. Standardy ochrony są dostępne w parafii i podane do publicznej wiadomości (na stronie internetowej oraz wywieszane np. w gablocie parafialnej).

STANDARD 2. Zasady osobowej odpowiedzialności za zapobieganie przemocy wobec małoletnich i reagowanie na przypadki takiej przemocy

1. ODPOWIEDZIALNOŚĆ PROBOSZCZA:

- proboszcz kieruje całokształtem prewencji i reagowania na przemoc wobec małoletnich na terenie parafii i podczas wyjazdów parafialnych,
- w zależności od potrzeb wyznacza osobę odpowiedzialną za prewencję bądź zespół osób,
- decyduje o dopuszczeniu danej osoby do pracy z małoletnimi po wcześniejszym sprawdzeniu jej w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym (z dostępem ograniczonym) i przyjęciu zaświadczenia o niekaralności bądź innych odpowiednich oświadczeń,
- przyjmuje od ww. osoby aktualne zaświadczenie o niekaralności z Rejestru Karnego i inne oświadczenia w przypadku braku rejestru karnego w państwie pochodzenia dopuszczanej osoby,
- przechowuje jako informacje poufne wydruki z Rejestru i zaświadczenia dostarczone przez ww. osobę,
- szkoli duchownych, personel parafii i animatorów w zakresie profilaktyki i reagowania na przemoc wobec małoletnich albo wyznacza odpowiednią osobę do szkoleń,
- obowiązkowo przyjmuje oświadczenie od ww. osób o przeszkoleniu i przechowuje je w aktach osobowych,
- udostępnia w odpowiednich miejscach niniejsze „Standardy...”, w pomieszczeniach i na stronie internetowej,
- przyjmuje zgłoszenia o dokonanej przemocy wobec małoletnich lub podejrzanych zachowaniach oraz według uznania mianuje odpowiednią osobę przyjmującą zgłoszenia o przemocy i podaje jej dane do publicznej wiadomości w parafii i podczas wyjazdów,
- zgłasza osobiście lub według uznania mianuje osobę zgłaszającą odpowiednim służbom podejrzenie dokonania przestępstw określonych w rozdz. XIX Kodeksu karnego (przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu) i XXV k.k. (przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości) oraz w zakresie art. 189a k.k. (handel ludźmi), art. 207 k.k. (znęcanie się nad osobą najbliższą lub pozostającą

w stosunku zależności) oraz przestępstw z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii,

- sporządza notatkę o przyjęciu zgłoszenia przypadku przemocy wobec małoletnich lub według uznania mianuje do tego odpowiednią osobę,
- przechowuje jako poufne notatki o zgłoszeniu przemocy,
- mianuje osobę lub zespół osób w celu odpowiedniej pomocy osobie pokrzywdzonej w poważnych przypadkach,
- współpracuje z osobą odpowiedzialną za prewencję w archidiecezji gdańskiej i uczestniczy w odpowiednich szkoleniach,
- dba o ochronę danych osobowych zgodnie z zarządzeniami Inspektora ds. Danych Osobowych Archidiecezji Gdańskiej,
- osobiście zgłasza Delegatowi Arcybiskupa Gdańskiego ds. ochrony dzieci i młodzieży przestępstwa na tle seksualnym wobec małoletnich dokonane przez miejscowych duchownych.

2. ODPOWIEDZIALNOŚĆ INNYCH DUCHOWNYCH, PERSONELU PARAFII I ANIMATORÓW:

- współpraca z proboszczem w całości profilaktyki antyprzemocowej i reagowaniu na przemoc,
- przekazywanie proboszczowi lub osobie wyznaczonej zgłoszeń o podejrzeniu przemocy,
- uwrażliwianie małoletnich na potrzebę bezpieczeństwa i przeciwdziałania przemocy,
- przekazywanie proboszczowi lub wyznaczonej osobie informacji o podejrzeniu ww. przestępstw,
- poszanowanie osobowej godności małoletnich,
- przestrzeganie zasad zachowania wobec małoletnich, umieszczonych w niniejszych „Standardach...”.

STANDARD 3. Sposób działania w przypadku zaistniałej przemocy, zgłoszenia o przemoc lub wystąpienia niewłaściwych zachowań

1. Osoba przyjmująca zgłoszenie przemocy wobec małoletniego, czy to od osoby dorosłej, czy też od osoby małoletniej w sposób zdroworozsądkowy ocenia, czy jest to sprawa poważna, czy nie.
2. W przypadku sprawy błażej sama zaradza sytuacji.
3. W przypadku sprawy niewątpliwie poważnej lub wątpliwości co do jej istoty zgłasza to proboszczowi lub osobie wyznaczonej do przyjmowania zgłoszeń.
4. W przypadku podejrzenia przestępstw świadek lub osoba przyjmująca zgłoszenia przekazuje informację proboszczowi lub osobie wyznaczonej do informowania służb o podejrzeniu dokonania przestępstwa.
5. W przypadkach poważnych proboszcz lub osoba wyznaczona ma obowiązek odnotowania przypadku i dalszego procedowania, m.in. przekazania sprawy odpowiednim służbom. W notatce jest zamieszczona informacja o ewentualnym przekazaniu sprawy innym, kompetentnym osobom z zaznaczeniem ich personaliów i daty przekazania.
6. Gdyby istniało podejrzenie lub pewność co do przestępczego zachowania duchownego wobec osoby małoletniej, proboszcz zgłasza przypadek do Delegata ds. Ochrony Dzieci i Młodzieży.
7. Gdyby wyrządzona szkoda wobec małoletniego była poważna, należy w sposób systemowy przejść do zaradzenia przemocy i możliwej pomocy osobie poszkodowanej, w porozumieniu z rodziną, psychologiem i ewentualnie innymi specjalistami.
8. W przypadku przemocy rówieśniczej proboszcz organizuje odpowiednie działania w środowisku małoletnich uświadamiające szkodliwość przemocy i sposobów przeciwdziałania jej.
9. W przypadku podejrzenia dokonania przemocy wobec małoletniego przez duchownego, animatora lub innego pracownika parafii proboszcz profilaktycznie odsuwa tę osobę od pracy z daną osobą małoletnią lub wszystkimi małoletnimi, zależnie od charakteru sprawy.
10. Naczelną zasadą w ocenie działań przemocowych, profilaktyki i przeciwdziałania przemocy winien być zdrowy rozsądek, postępujący się przepisami prawa państwowego i kościelnego oraz zasadą proporcjonalności, a także ogólnie pojęte dobro małoletnich.

STANDARD 4. Zapewnienie pomocy osobom pokrzywdzonym

1. Każda osoba, która mówi o doświadczanej przez siebie krzywdzie, winna zostać przyjęta z szacunkiem i uważnie wysłuchana.
2. W przypadku wystąpienia faktycznej krzywdy parafia, z racji swej roli duchowej i społecznej, w miarę potrzeby zapewnia pomoc osobie pokrzywdzonej.
3. Osoba skrzywdzona powinna otrzymać informację o możliwych formach pomocy, z której może skorzystać na terenie parafii lub poza nią.
4. Parafia posiada, o ile to możliwe, kontakty do zaufanych osób, takich jak kierownik duchowy, psycholog, kurator sądowy, lekarz, pracownik opieki społecznej, a także do lokalnych organizacji specjalizujących się w pomocy małoletnim, aby zapewnić pokrzywdzonemu pełną pomoc duchową i fizyczną.
5. W przypadkach szczególnych proboszcz organizuje zespół kompetentnych osób w celu adekwatnej pomocy pokrzywdzonemu małoletniemu w zależności od źródła przemocy.
6. Jeśli osobą krzywdzącą jest duchowny, pracownik parafii lub animator, proboszcz jak najszybciej odseparowuje osobę krzywdzącą od małoletniego.
7. Jeśli krzywdzicielem jest duchowny, to pokrzywdzony nie powinien być obciążony kosztami pomocy specjalistycznej.
8. Jeśli osoba skrzywdzona należała do jakiejś grupy parafialnej, również inni uczestnicy tej grupy otrzymują pomoc duszpasterską i ewentualnie pomoc psychologiczną.
9. Jeśli osobą skrzywdzoną jest dziecko, pomoc powinna otrzymać również jego rodzina.
10. Parafianie powinni być we właściwy sposób poinformowani o tym, co się wydarzyło, jeśli to konieczne i sprawa jest publiczna, przy zachowaniu zasady ochrony dobrego imienia osoby skrzywdzonej, a także osoby krzywdzącej, jeśli sprawa nie jest udowodniona.
11. Jeśli zgłoszenie dotyczy przestępstwa określonego w prawie karnym i/lub prawie kanonicznym, osoba przyjmująca zgłoszenie postępuje zgodnie z procedurami zawartymi w Wytycznych Konferencji Episkopatu Polski.
12. Jeśli zgłoszenie dotyczy innej krzywdy czy niewłaściwego zachowania, osoba zgłaszająca otrzymuje informację o krokach podjętych w sprawie.
13. Wszelkie działania i uzyskane informacje objęte są zasadą poufności, ale osoby skrzywdzonej nie wolno zobowiązywać do zachowania tajemnicy.

STANDARD 5. Sposób postępowania z osobami oskarżonymi o przestępstwo seksualne i przemoc wobec małoletniego

1. Gdy do wspólnoty parafialnej należą osoby, które są oskarżone o różne przestępstwa bądź mają wyrok w zawieszeniu lub też wróciły do środowiska po odbyciu wyroku, lub ich kara uległa zatarciu, to mimo wszystko nie powinny one pracować z małoletnimi, natomiast powinny zostać objęte pomocą duszpasterską.
2. W sytuacji, gdy oskarżonym o przemoc lub krzywdzącym jest małoletni, należy współpracować z jego rodzicami lub opiekunami prawnymi w takim zakresie, w jakim jest to możliwe i potrzebne. Ich również dobrze jest otoczyć opieką duszpasterską.
3. W sytuacji, gdy osobą oskarżoną jest duchowny lub osoba konsekrowana, należy zastosować się do wskazań uzyskanych od biskupa miejsca lub przełożonych. Wobec takiej osoby powzięte zostają kroki przewidziane przez Wytyczne Konferencji Episkopatu Polski.
4. Gdy osobą oskarżoną jest pracownik parafii lub animator, należy odsunąć taką osobę od podejmowanej pracy na czas wyjaśnienia sprawy lub do czasu decyzji prokuratury oraz objąć ją opieką duszpasterską.
5. W procesie wyjaśniania sprawy oraz w podawaniu informacji należy również zadbać o zachowanie ochrony dobrego imienia domniemanego sprawcy.
6. W przypadku zaistnienia fałszywego oskarżenia, jeśli zarzuty nie zostaną potwierdzone, a oskarżenie znane było osobom postronnym, należy przekazać im informację o niewinności oskarżonego w formie komunikatu biskupa miejsca lub delegata.

STANDARD 6. Zasady obowiązujące w środowisku parafialnym

Zasady w pkt. 1 i 2 są zgodne z prawem miejscowym – dekret bpa Jacka Jezierskiego, administratora apostołskiego archidiecezji gdańskiej z dnia 25.08.2020 r.

1. POSTĘPOWANIE NIEDOPUSZCZALNE:

- naruszenie integralności psychofizycznej: przemoc fizyczna i psychiczna, kary cielesne, uszkodzenie ciała, cyberprzemoc;
- stosowanie przemocy psychicznej: poniżanie, upokarzanie, ośmieszanie, dokuczanie, szykanowanie;
- wszelkie formy wykorzystywania seksualnego;
- tolerowanie zachowań innych osób noszących znamiona wykorzystania osób małoletnich, a zwłaszcza seksualnego;
- ingerencja w sferę intymną na płaszczyźnie fizycznej, psychicznej czy chociażby werbalnej. W sytuacjach wyjątkowych, gdy małoletni, ze względu na ograniczenia wiekowe lub zdrowotne, nie jest w stanie samodzielnie wykonać czynności higienicznych lub innych o naturze osobistej (toaleta, mycie się, przebieranie), pomocy udziela opiekun faktyczny, z zachowaniem zasad ochrony intymności małoletniego;
- nagrywanie małoletnich lub wykonywać zdjęć ingerujących w strefę intymną;
- naruszenie prawa osoby małoletniej do prywatności, naruszenie czci, honoru i dobrego imienia, ujawnienie informacji uzyskanych w warunkach poufności;
- naruszenie dóbr osobistych, do których należą w szczególności: zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość różnego typu;
- upublicznianie wypowiedzi i wizerunku osób małoletnich bez zgody rodziców lub opiekunów;
- częstowanie małoletnich alkoholem, papierosami, środkami psychoaktywnymi oraz tolerowanie ich używania;
- pozostawanie pod wpływem alkoholu lub środków odurzających przez duchownego, opiekuna lub animatora prowadzącego zajęcia lub pełniącego opiekę nad nieletnimi;

- nakłanianie niepełnoletniego do zachowania tajemnicy przed rodzicami lub opiekunami;
- proponowanie indywidualnych spotkań towarzyskich z osobami małoletnimi (nawet za zgodą rodziców), zapraszanie osób małoletnich na indywidualne spotkania w mieszkaniu prywatnym;
- indywidualne wyjazdy osoby duchownej z osobą małoletnią;
- przewożenie osób małoletnich bez pełnoletniego opiekuna, z wyjątkiem sytuacji zagrażających bezpieczeństwu i zdrowiu dziecka;
- stosowanie języka i metod przekazu treści dotyczących ludzkiej płciowości i seksualności nieadekwatnych do wieku rozwojowego dzieci i młodzieży bądź naruszających godność osób małoletnich (erotyzacja języka, wulgaryzowanie, trywializowanie przekazu, etykietowanie osób, używanie treści pornograficznych);
- nadużycia w zakresie kontaktu fizycznego i werbalnego, czyli przekroczenie granic wyznaczonych przez kulturę, szacunek i roztropność. Normy społeczne określają akceptowalne przejawy ludzkiej serdeczności i wspólnotowości, np. uścisk dłoni, błogosławieństwo na czole, werbalna pochwała, nagroda materialna za zaangażowanie w życie parafialne, aktywny udział w zabawach i grach grupowych z odpowiednim ograniczeniem kontaktu fizycznego. Strój powinien być niegorszący i adekwatny do sytuacji. Należy respektować percepcję społeczną pewnych zachowań normalnych w danej kulturze, które jednak mogłyby budzić niepokój otoczenia dotyczący ich motywacji.

2. POSTĘPOWANIE ZALECANE:

- w sytuacjach podejmowanych inicjatyw duszpasterskich z udziałem niepełnoletnich niezbędną jest właściwa współpraca z rodzicami lub opiekunami. Duszpasterz powinien uzyskać pisemną zgodę rodziców lub opiekunów prawnych na udział dziecka w działaniach duszpasterskich i związaną z tym korespondencją elektroniczną oraz przemieszczanie się;
- odpowiedzialne zachowanie w korespondencji elektronicznej i papierowej z małoletnimi, a także w mediach społecznościowych. Komunikacja elektroniczna z niepełnoletnim powinna dotyczyć tylko zagadnień duszpasterskich. Najlepiej, gdy odbywa się z oficjalnego adresu mailowego bądź z numeru telefonu instytucji. O możliwości otrzymywania takich informacji powinni mieć wiedzę rodzice lub opiekunowie prawni niepełnoletniego. Wiadomości nie powinny być wysyłane po godz. 22.00;

- przeprowadzanie rozmów indywidualnych z osobami małoletnimi (np. w ramach kierownictwa duchowego) powinno odbywać się w pomieszczeniach służbowych (biuro parafialne; wskazane, aby na plebanii było transparentne pomieszczenie przeznaczone do rozmów duszpasterskich) – z roztropnością, co do pory i czasu trwania. Sakrament pokuty należy sprawować tylko w kościele w konfesjonale;
- zachęca się, aby w spotkaniach duszpasterstwa dzieci brały udział osoby dorosłe (rodzice, animatorzy). Duszpasterze powinni zwracać uwagę i monitorować sposób zachowania animatorów oraz wychowawców wobec niepełnoletnich. Spotkania grup duszpasterskich mają charakter wspólnotowy, z uwzględnieniem właściwego traktowania podopiecznych, bez wyróżniania i podziałów;
- w przypadku organizowania wyjazdów z udziałem osób, które nie ukończyły 18 r.ż., należy stosować zasady organizacji wypoczynku oraz innych wyjazdów określone w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 marca 2016 roku (Dz.U. z dnia 5 kwietnia 2016 roku, poz. 452) oraz w innych przepisach prawa cywilnego w tym zakresie;
- duchowny organizujący wyjazd z dziećmi bądź młodzieżą zobowiązany jest do weryfikacji osób pełniących funkcje wychowawców i opiekunów w rejestrze prowadzonym przez Ministerstwo Sprawiedliwości na podstawie Ustawy z dnia 13 maja 2016 roku o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym; winien także uzyskać od tych osób zaświadczenia o niekaralności, zgodnie z aktualnym stanem Krajowego Rejestru Karnego;
- Wszelkiego rodzaju wyjazdy jedno- i wielodniowe z dziećmi i młodzieżą powinny być starannie planowane i w sposób formalny dokumentowane, ze szczególnym uwzględnieniem kwestii rodzaju transportu, zakwaterowania, planu dnia oraz bezpieczeństwa. Należy także zadbać o stosowne ubezpieczenia, zgodnie z wymogami prawa polskiego albo prawa krajów, na których terytorium będą w czasie wyjazdu przebywać wychowankowie oraz ich opiekunowie. W czasie wyjazdu należy zapewnić niepełnoletnim kontakt z rodzicami lub opiekunami. Grupa wychowawców i animatorów powinna składać się zarówno z kobiet, jak i z mężczyzn, proporcjonalnie do liczby dziewcząt i chłopców w grupie. Opiekunowie nie powinni nocować w pomieszczeniu, w którym nocują niepełnoletni. Sponsorowanie jakiegokolwiek aktywności niepełnoletnich nie może być realizowane bez wiedzy i zgody rodziców lub opiekunów prawnych;
- instytucje kościelne, które zapewniają osobom małoletnim dostęp do internetu, są zobowiązane podejmować wszelkie działania zabezpieczające przed dostępem do treści stanowiących zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju (treści erotyczne, pornograficzne, zawierające akty przemocy itp.). Należy zapewnić, by na znajdujących się na terenie placówki wszystkich komputerach

z dostępem do internetu było zainstalowane i aktualizowane oprogramowanie filtrujące treści internetowe, oprogramowanie monitorujące korzystanie z internetu, oprogramowanie antywirusowe, antyspamowe i firewall. Niniejszy punkt nie dotyczy sytuacji, w których wychowankowie korzystają z internetu poprzez własne urządzenia umożliwiające bezpośredni dostęp do sieci. Upoważniony do nadzoru opiekun ma obowiązek poinformowania podopiecznych o zasadach bezpiecznego korzystania z internetu;

- posiadanie wiedzy o faktycznych lub prawdopodobnych przypadkach wykorzystania seksualnego zawsze wymaga podjęcia odpowiednich działań, zgodnych z prawem kościelnym i świeckim. Kodeks karny przewiduje: „Art. 240. § 1.: Kto, mając wiarygodną wiadomość o karalnym przygotowaniu albo usiłowaniu lub dokonaniu czynu zabronionego określonego w art. 118, art. 118a, art. 120–124, art. 127, art. 128, art. 130, art. 134, art. 140, art. 148, art. 156, art. 163, art. 166, art. 189, art. 197 § 3 lub 4, art. 198, art. 200, art. 252 lub przestępstwa o charakterze terrorystycznym, nie zawiadamia niezwłocznie organu powołanego do ścigania przestępstw, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3”;
- wytyczne dotyczące wstępnego dochodzenia kanonicznego w przypadku oskarżeń duchownych o czyny przeciwko szóstemu przykazaniu Dekalogu z osobą niepełnoletnią poniżej osiemnastego roku, przyjęte przez Konferencję Episkopatu Polski, stanowią w punkcie 17.: „Mając na uwadze przepisy prawa polskiego, dotyczące złożenia zawiadomienia o przestępstwie organom ścigania, jego treścią nie mogą być w żadnym wypadku wiadomości uzyskane z sakramentalnego forum wewnętrznego (tajemnica spowiedzi). Analogicznie należy traktować wiedzę uzyskaną w ramach kierownictwa duchowego”. Niemniej jednak również w takim przypadku należy podjąć starania, aby osobę posiadającą wiedzę na temat wykorzystania małoletniego skłonić do zgłoszenia tego faktu w trybie, który pozwala na podjęcie kroków prawnych;
- w przypadku, gdy zostało się obdarzonym zaufaniem i w rozmowie ujawniono sprawę nagannego zachowania jakiejś osoby duchownej bądź osoby świeckiej zaangażowanej w pracę z dziećmi i młodzieżą w strukturach kościelnych, należy wysłuchać tej osoby ze zrozumieniem i empatią oraz postępować zgodnie z zasadami podanymi w 5 rozdziale Wytycznych Konferencji Episkopatu Polski;
- zgodnie z Wytycznymi Konferencji Episkopatu Polski dotyczącymi wstępnego dochodzenia kanonicznego w przypadku oskarżeń duchownych o czyny przeciwko szóstemu przykazaniu Dekalogu z osobą niepełnoletnią poniżej osiemnastego roku życia (aneks nr 1. Art. 2): „duszpasterze winni być gotowi do podejmowania rozmów i spotkań z wiernymi, zwłaszcza w pierwszym okresie po ujawnieniu nadużycia seksualnego, jakie miało miejsce w ich wspólnotach. W sposób szczególny troską duszpasterską należy objąć dzieci i młodzież”.

3. ZACHOWANIA WŁAŚCIWE W NASZYM KRĘGU KULTUROWYM:

- uścisk dłoni lub delikatne objęcie, przytulenie, pocałunki w policzek;
- delikatne poklepanie po ramionach lub plecach jako wyraz akceptacji wsparcia, pocieszenia;
- dotyk ramion, rąk czy barku jako wyraz bliskości;
- trzymanie się za ręce w czasie np. zabawy lub dla uspokojenia wzburzenia emocjonalnego;
- trzymanie za ręce dzieci w czasie spaceru;
- siadanie w pobliżu małych dzieci;
- podnoszenie lub trzymanie na rękach małych dzieci;
- przytulanie i branie na kolana małych dzieci za zgodą ich rodziców i najlepiej w ich obecności.

4. ZASADY DOTYCZĄCE WYJAZDÓW PARAFIALNYCH:

- Zachęca się do pełnej transparentności w organizowaniu spotkań z dziećmi. Na początku roku formacyjnego w parafii należy:
 - zapoznać rodziców lub opiekunów prawnych dzieci z harmonogramem prowadzonych spotkań,
 - zadbać o wyrażenie przez nich zgody w formie pisemnej na udział w spotkaniach,
 - ustalić zasady odbioru dzieci,
 - ustalić zasady komunikacji elektronicznej z dziećmi,
 - wszystkie formy zorganizowanego czasu, a w sposób szczególny wypoczynku dzieci powinny być realizowane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa,
 - na wyjazdy grupowe należy uzyskać pisemną zgodę rodziców lub opiekunów prawnych, po uprzednim zapoznaniu ich z ramowym planem działania i zasadami jego organizacji (regulaminem). Podczas wyjazdu rodzice lub opiekunowie prawni mają prawo do kontaktu ze swoim dzieckiem oraz z jego opiekunem,
 - podczas wyjazdów parafialnych opiekunowie nie powinni nocować w tym samym pomieszczeniu co podopieczni. W sytuacji szczególnej, wymagającej od opiekuna pozostania w nocy w pomieszczeniu z wychowankiem, powinien on o tym fakcie zawiadomić inną osobę dorosłą, kierownika wyjazdu oraz, jeśli to możliwe, rodzica lub opiekuna prawnego wychowanka. Jeśli wyjazd przewiduje noclegi zbiorowe, organizator zawiera informację na ten temat w regulaminie. Szczególnie zadbać należy o ochronę dzieci w toaletach, łazienkach, przebieralniach czy szatniach.

STANDARD 7. Szkolenia osób odpowiedzialnych za prewencję, duchownych, personelu parafii i animatorów

Ochrona przed krzywdzeniem wpisana jest w misję Kościoła katolickiego powierzona mu przez Pana. Dlatego każdy – przełożony w Kościele, osoby uczestniczące w jego misji przez pracę i zaangażowanie duszpasterskie czy pracę z małoletnimi – powinien posiadać potrzebną wiedzę na temat ochrony dzieci i osób bezbronnych przed przemocą i dzielić się nią z rodzicami i dziećmi.

Zakres szkoleń w temacie ochrony dzieci i osób bezbronnych oraz osoby prowadzące:

1. Wszyscy duchowni, personel parafii i animatorzy otrzymują potrzebną im wiedzę o standardach przyjętych i obowiązujących w parafii – kodeksie zachowań, procedurach związanych z interwencją i zgłoszeniem. Szkolenie może prowadzić osoba odpowiedzialna w parafii za prewencję.

2. Pracownicy i animatorzy pełniący funkcje wychowawcze lub formacyjne dodatkowo otrzymują potrzebną wiedzę dotyczącą:

- rodzajów przemocy (w tym przemocy rówieśniczej),
- rozpoznawania oznak przemocy (w tym wykorzystania seksualnego),
- strategii działania sprawców przemocy (w tym przemocy seksualnej),
- rozmowy z dzieckiem/nastolatkiem/osobą bezbronną na temat krzywdy,
- rozmowy z dorosłymi (gdy ktoś pracuje z grupą dorosłych) dotyczącą przemocy,
- zagrożeń i ochrony przed szkodliwymi treściami w internecie,
- innych zaleceń obowiązujących w danej placówce/miejscu duszpasterskim.

3. Każda osoba pracująca z małoletnimi powinna otrzymać zaświadczenie o udziale w szkoleniu.

4. Każda osoba pracująca z małoletnimi co pięć lat uczestniczy w jednodniowym szkoleniu z zakresu prewencji. Treść tych szkoleń przygotowana jest przez osobę odpowiedzialną w diecezji za prewencję.

5. Szkolenia prowadzą osoby odpowiednio przygotowane oraz kompetentne w dziedzinie ochrony małoletnich, które są delegowane przez archidiecezję do pełnienia takich zadań.

6. Osoby odpowiedzialne za prewencję w parafii poza wiedzą z pkt 1 i 2 powinny mieć także wiedzę na temat:

- budowania systemu prewencji zgodnego z wymogami Kościoła i ustaw państwowych (obecnie tzw. Ustawa Kamilka i Krajowy Plan Przeciwdziałania Przestępstwom Przeciwko Wolności Seksualnej i Obyczajności na Szkodę Małoletnich na lata 2023–2026 oraz Wytyczne Konferencji Episkopatu Polski, dokument prewencji KEP),
- podstawowych procedur prawnych (kanonicznych i przewidzianych przez Kodeks karny),
- czynników ryzyka i czynników ochronnych,
- funkcjonowania w środowisku lokalnym placówek pomocowych,
- procedur ustalonych dla danej parafii.

7. Za szkolenie tych osób odpowiada osoba odpowiedzialna za prewencję w archidiecezji gdańskiej. Na szkolenie zaprasza osoby posiadające kompetencje potwierdzone odpowiednim dokumentem.

8. Osoby odpowiedzialne za prewencję w danej parafii uczestniczą raz w roku w spotkaniu odpowiedzialnych za prewencję w danej diecezji.

STANDARD 8. Zasady udostępniania standardów i ich ewaluacji

1. Proboszcz lub delegowana przez niego osoba ma obowiązek umieszczenia niniejszych standardów na stronie internetowej parafii.
2. „Standardy...” umieszczane są w wersji papierowej w biurze parafialnym i pomieszczeniach wykorzystywanych dla duszpasterstwa osób małoletnich.
3. Osobom małoletnim „Standardy...” udostępniane są w wersji skróconej i przystosowanej do pojętności dzieci i młodzieży, w pomieszczeniach przez nich używanych.
4. Co dwa lata „Standardy...” są przeglądane przez proboszcza lub wyznaczoną osobę i po wypisaniu odpowiednich wniosków są aktualizowane.
5. „Standardy...” są udostępniane rodzicom i opiekunom prawnym małoletnich, po czym należy odebrać od nich oświadczenie pisemne o zapoznaniu się z treścią dokumentu.
6. „Standardy...” udostępniane są osobom szkolącym się w zakresie prewencji w parafii i wszystkim osobom mającym do czynienia z małoletnim w ramach duszpasterstwa parafialnego.